Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 37 (523). Неділя, дня 15. вересня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації
„УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“
ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К О. в Варшаві Nr. 142.807
Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka a Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ
За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошення 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

Зіпсуття сільської молодіжи.

Всесвітна війна, зі всякими своїми страхіттями, принесла нам велике нещастя — зіпсуття сільської молодіжи, особливо парубоцтва. Нинішний парібок на убори і обуву потребує так богато, що і заможніщі батьки не в силі покрити тих видатків. Але до того цей парібок потребує ще грошей на тютюн, і то дорогий, на музику і напитки в неділю. Коли давніще в околицях, де садять тютюн, парібок вдоволявсь тютюном власної продукції, нині він на нього і не гляне, а старші люди, які ще держаться „бакуну“, є серед парубків предмотом посміховища. В неділю чи свято, парубок мусить конче видати кілька або навіть кільканайцять золотих на горівку і пиво, і то „окоцімське“, яке довозять правильно з міста в фляшках. Очевидно, що батьки, які господарують на кількох або і кільканайцятьох морґах поля — не в силі, зі свого господарства, дати тільки гроша. Сини радять собі тим, що ночею, з батьківської комори, виносять зерно до Мошка чи Гершка, а коли батько стане пильно берегти свого майна перед домашним злодієм — тоді синок іде до чужої комори.

Особливо в часі жнив доконуються на полі такі крадіжи, про які перед війною нікому і не снилось. Бувало, коли давніще пропало господареві з полукіпка 2 — 3 снопи, то всі знали, що або якийсь „міняйло“, котрий переїздив ночею, „кинув“ на візок 2 — 3 снопи вівса для коня, або знаний в селі глитай-непотріб, доконав крадіжи. Нині не те! От з одного села городенського повіту, доносять нам, що оноді зловили там в ночі, з суботи на неділю, парібка найповажніщого і найзаможніщого селянина, як возом заїхав на чужу ниву, набрав снопів „під рубель“ і віз до села. Оповідають, що минулого року в тім самім селі — завязалась спілка парубків, яка вкрала около 60 кіп збіжжа, звезла їх до умовлених господарств і там опісля вимолотила, а гроші пішли на „забаву“.

А ті забави доводять до того, що по селах доконуються по пяному убійства, які множаться з дня на день. Колиж в селі нема що вкрасти, тоді такі пирібки розвивають свою діяльність далеко від села — пускаються на рабунок. І от часописи часто приносять вісти, що тут чи там зловили шайку рабівників, зложену з самих сільських парубчаків. До того довело нашу сільську молодіж повоєнне зіпсуття.

Життя понад стан — це нині правило сільської молодіжи. Заникли наші народні убори. Замісць народніх вишивок на сорочці — у парубка нині ковнірець, краватка; легкі ходаки і черевики чи чоботи, зроблені у свого сільського шевця — заступають боксові і шеврові черевики фабричного виробу. І так зі всім, і то не лише у парубків, але і дівчат. А на це все треба грошей і грошей... А хто їх не має, той їде в ночі на чуже поле по снопи...

Рівночасно поширюється серед молодіжи простацтво. Заникає тип „господарської дитини“, добре вихованої, що вистерігалась сороміцьких пісень і розмов, ввічливої супроти старших. Нині без сороміцьких слів нема жарту чи дотепу — навіть перед дівчатами і старшими жінками. От недавно була у нас допись, в якій один подорожний скаржився на парібків з Медики, Буцова, Бикова, Черняви і тд., які їдучи залізницею на роботу до Сосниці, поводились так безсоромно, як найгірші міські батяри. Невідповідне теж поведення парубків в церкві, як-що ще взагалі ходять до неї. Давніще була чинна участь парубоцтва в богослуженнях. Коли парібок ніс хоругов в часі процесії, це уважалось ділом божим і почесним — нині парібки стоять з боку, на жартах, а хоругви несуть дівчата. Це теж свідчить про поширення серед молодіжи релігійної байдужности.

Боротьба з тим лихом — з зіпсуттям нашої молодіжи — це нині перше завдання церкви та школи і всіх культурних сільських — установ Читалень, „Соколів“ і „Лугів“. Але мабуть найуспішнійшою булаб у нас боротьба з тим лихом, колиб до неї стала сільська орґанізація пластова, яка в инших культурних народів виховує молодіж сильною і здоровою як так фізично і морально, характерною, тверезою, любящою свою церков і нарід. Наші пластуни, які недавно повернули з всесвітного здвигу пластового в Анґлії, чуда оповідають про селянську молодіж, зорґанізовану в пласті. Є вона високо моральна, карна, скромна, працьовита і слухняна. Такою зробила її пластова орґанізаці, яка в Анґлії стоїть на рівні зі школою. Як школа має виховувати дітий, так завданням пласту в Анґлії є моральне і пратичне виховування громадянства. Тому і анґлійський уряд в інтересі анґлійської державности окружає пластову орґанізацію такою самою опікою, якою окружає школу. І анґлійський пласт зорґанізував майже всю сільську молодіж, а вартість цеї орґанізації пізнамо з того, коли скажемо, що в часі останнього всесвітного пластового зїзду, в якім брало участь 25.000 анґлійських пластунів, не трапився між анґлійською молодіжею ані один випадок пиянства або иншого неморального вчинку. Таку силу має пластова орґанізація.

Ми просимо провідників нашого пластового руху (який дотепер у нас розвивається виключно серед молодіжи середних шкіл), щоб в тій справі забрали голос і подали способи, як поширити цю пластову орґанізацію серед нашої сільської молодіжи, яка нині очікує ратунку з морального богна в якім застрягла.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ АЛЯРМИ.

Ще ніколи так сильно і так безупину не били большевмки на трівогу, як саме тепер з приводу цього, що хозяйновите селянство, так звані „кулаки“ підкладають огонь під фундаменти сучасного устрою С.С.С.Р. Всі ґазети большевицькі переповнені звідомленнями про боротьбу большевицького уряду з „кулацтвом“ і навпаки, про боротьбу кулацтва зі всіми починаннями большевицького уряду. Справа стоїть так, що ані большевицький уряд, ані „кулаки“ не роблять таємниці з цього, що боротьба ця може закінчитись лише упадком і знищенням одної або другої сторони. Большевики намагаються переконувати в своїх ґазетах, зїздах та конференціях, що боротьба з „кулацтвом“ потребає кілька років, але большевики вірять, що остаточно вийде уряд побідником з цеї боротьби. Чи є в большевиків підстави до такої потішаючої для себе думки, на підставі одинацятилітної практики? Не будемо давати прямої відповіди на це питання, а дамо голос фактом і самій большевицькій пресі.

Політика большевиків на селі була і є націлена від самого початку їхньої влади, на знищення хазяйновитого заможного і середно-заможного селянства та на введення спільної (колективної) рільної продукції. Большевики поставили собі за завдання довести до затертя ріжниць в земельній власности, шляхом знищення самої засади приватної власности на селі. Як відомо ця спроба не вдалася і большевики опинилися в хвості вимог життя. Життя висміялося з большевицьких теорій, а воля большевицьких реформаторів угнулася перед волею зненавидженого „кулака“. Це була перша виграна хазяйновитого селянства в боротьбі з большевиками на внутрішньому фронті. „Кулак“ зріс в силу — такий був вислід першого етапу боротьби. Статистично перемога ця виглядає так: В році 1925, було в С. С. С. Р. — 4.4 процентів безземельних (сільського пролетаріяту); 24 процентів бідноти; 64.7 процентів середняків і 6.9 процентів заможних селян („кулаків“). В році 1928. було 5.3 процентів сільських пролетарів; 20.4 процентів бідноти; 66.4 процентів середняків і 7.9 „кулаків“. Як бачимо замість затертя ріжниць, наступило збільшення числа двох крайних селянських груп — „пролетарів“ і „кулаків“. Боротьба большевиків з „кулаками“ довела лише до більшої свідомости і до скріплення почуття солідарности заможного селянства. Оно, пізнавши свою економічну силу стало щораз то більш отверто боротись не лише з самим большевицьким урядом, але також з заснованими і піддержуваними ним коллективними і державними господарствами („колхозами“ і „совховзами“). Цікаве є те, що в цій боротьбі стають по стороні „кулаків“ часто сільські ради, члени комуністичної партії на селі. Самі большевики зачинають зневірюватись в доцільність насаджування на українському селі колективних (спільних) господарств в противагу до господарств одиничних заможних селян. Ґазета „Молот“ що виходить в Сумах на Харківщині пише в числі з 2. березня 1929 р. таке: „До нічого не доведе протегування та піддержування „колхозів“ і „совхозів“, бо в них є заняті самі нероби, котрі або не уміють як слід працювати, або якщо уміють то їм не хочеться працювати“. Житомірський дописувач до ґазети „Комініст“ пише: „Пощо уладжувати нагінки на „куркулів“? За те, що краще управляють землю, збільшують урожаї і дають на ринок більше збіжа?“ В „Пролетарській правлі“ читаємо між иншим в справі опановання села „кулаками“ таке: „Делеґати деяких районів заявляють на партійних конференціях, що слід вести безпощадну боротьбу з „кулаками“, а на місци, на селі тіж самі делеґати піддержують „кулаків“, співчувають їм...“ Зовсім недвозначно та ясно пише про діяльність „кулаків“ на Україні ґазета „Вечерная Москва“. Читаємо в ній таке: В кождому селі на Україні є два роди „кулаків“. Один рід це давні, столипинської дати і хову „кулаки“. Другий рід — це чисто український „кулак“ — націоналіст, що пройшов школу домашної війни на Україні і в цій війні загартував свою свідомість національну і виробив собі свою питому тактику і „стратеґію“. Коли передреволюційний, столипінський рід „кулака“, шукає потіхи в церкві тихонівській (московська церква) то український „кулак“ — націоналіст вірить в поворот української держави, веде енерґічну боротьбу за впливи на населення, а зокрема на молодь, піддержує як лише може українську автокефальну церкву, що в понятю „кулака“ є одиноким тепер жерелом здорового національного духа. Український „кулак“ — націоналіст поборює не лише большевиків як таких, але також кождий прояв московського впливу. Гуртуючись біля своєї автокефальної церкви, „кулаки“ українські поборюють „кулаків“ столипинських (тихонівців). Боротьба з тихонівцями приймає дуже часто не менше гострі форми, як боротьбз зі своїми соціяльними ворогами. Такі випадки, як підпал тихонівських церков в Юрківцях біля Уманя, в Обуховачах, Семенівці, Кагарлику та інших місцевостях, трафляються дуже часто.

Та не лише нищенням чи загалом неґативними засобами поборює український „кулак“ устрій большевицький та впливи московські. Серед большевицької дійсности, він випрацював собі свій плян і цілу систему позитивних способів боротьби. В кождому селі засновано з ініціативи „кулаків“ хори церковні, гуртки театральні, що ставлять лише давніщі українські штуки. Ячейки большевицькі по селах, натомість не проявляють майже ніякої діяльности. Трапляється таке, що члени большевицьких ячейок приймають активну участь в хорах церковних, беруть ролі в виставах, які витворюють настрої противбольшевицькі. Український „кулак“ націоналіст не втратив здібности і сили до боротьби — кінчить „Вечерная Москва“, а церква автокефальна є для нього вихідною точкою до боротьби в широких розмірах.

Це є відповідь на питання, чи є у большевиків підстава до самопотішаючої думки, про вислід боротьби з українським заможним і середно заможним селянством.

* * *

„СЛАВЯНСЬКЕ БРАТЕРСТВО“.

„Gazeta Warszawska“ пише таке:

„В пятницю, дня 23. серпня, прибули до Кракова *прогульковці* з Болгарії, разом 18. осіб, під проводом старшого віком священника, котрий є також публіцистом одного дневника. Прогульковці бажали оглянути Краків, а також Польщу і мали намір перебути три дні. В дорозі до їх кватири прилучився до них один Поляк, офіцер-капітан С. з Нового Санча. Була це 12. година в полудне. Офіцер був зовсім пяний. Він кинувся болгарському священникові на груди, обіймив його і цілував, заявив приязнь польського народу, опісля клякнув і привитав покірно гостей в імени Польщі. Тільки з дуже великим трудом удалося його врешті позбутися з кватири. В неділю рано пішли прогульковці, в товаристві двох провідників, на Вавель. В тамошній катедрі були також інші прогульковці, особливо офіцери польської армії. Побачивши болгарського священника в ризах попа, повстало між офіцерами невдоволення, яке скінчилося тим, що візвано церковного слугу, *зараз видалити попа з катедри*. Таке бажання справді сповнено. Годину пізніще покинули болгарські прогульковці Краків і Польщу і за кілька днів буде болгарська преса, а по ній і інша, писати про Польщу...“

Так пише польська ґазета, але лише тому, щоб заграничні ґазети не писали „про славянське братерство“ Поляків.

* * *

Пилип з конопель.

Живе собі на Волині чоловік — Богуславський на прізвище. За російських часів був він учителем. По війні, чи то сприкрилась йому учительська праця — досить того, що Богуславський постановив добути лекший кусень хліба. От і постановив бути послом... А що не мав ніякої надії бути вибраним українськими голосами, тому впросився на лісту правительственної одинки. Там приняли його, бо хотіли мати „Rusina“ від паради. Отже Богуславський належить тепер до клюбу одинки як „Rusin“ і стало голосує проти внесків українських послів разом з одинкою і вислугується на кождім кроці своїм опікунам.

Нову прислугу хотів Богуславський зробити своїм опікунам при кінці серпня. А саме в Женеві відбувався при кінці серпня конґрес національних меншостей, на якій і український клюб парляментарний вислав своїх представників. Одинка забажала спаралїжувати акцію Укр. Клюбу і вислала на цей конґрес Богуславського. Але конґрес не допустив його до участи в парадах, стоячи на становищі, що він не є українським послом, бо не вибрали його українські виборці. Адже він вийшов послом з польської лісти, а Поляки в Польщі не є меншостю. Так отже поява на конґресі Богуславського нагадує приповідку про „Пилипа з конопель“. Як непишший Богуславський вернув з нічим, бо не удалось йому пустити тумана иншим народам, що він є репрезентантом українського народу під Польщею.

* * *

Овочеві дерева при дорогах.

Йде осінь. В тому часі найлегше найти селянам час на садження дерев, бо на весну того часу у селян дуже мало. Варта булоби призадуматися громадам над цим, щоб цеї осені обсадити хочби якусь частину доріг овочевими деревами. Припустім, що громаді удалобся цеї осені обсадити лише два кільометри дороги овочевими деревами — то, рахуючи на відступ між одним і другим деревом 10 метрів, засадити можна 400 штук деревець, По 15 літах кожде дерево буде варта принайменше 30 золотих. Значить, маєток громади збільшиться на 12 тисяч золотих. По дальших 10 літах — цей маєток подвоїться.

При садженню дерев при дорозі, треба звернути увагу на це, який ґрунт є при дорозі, бо кожда деревина вимагає іншого ґрунту. Для цього треба викопати кільканайцять пробних ямок, глибоких і широких на 80 центиметрів. При копанню треба уважати, який є ґрунт на споді ями і відповідно до цього вибирати дерева до садження. Колиби не хотів хтось копати пробних ямок, або не розумівся на тому, якого ґрунту вимагає дане дерево — то нехай бере такі роди дерев, що в даній околиці найліпше розвиваються і родять.

При дорогах вузьких, треба садити дерева в один ряд; при широких — в два ряди. Вказано є садити дерева у віддалі 40 центиметрів від канту дороги, бо це впливає корисно на запущення деревом коріння.

Дописи.

З Бойківщини. (Два тижні між Бойками). — З рамени Т-ва „Бойківщина“, поїхав я в гори призбирати дещо зі старовини для нового укр. музея в Самборі. Їздив я від села до села. Всюди люде наші, всюди свої, знакомі, сердечні, щирі, в котрих старославянська гостинність ще вповні цвите. Повітря всюди чисте, свіже. Сонця богато, води подостатком — одного хліба мало, а всі їдять хліб не свій, а купований, спроваджуваний з подальших місточок, длатого дорощий, як на долах, бо посередники жиди мусять заробити! — Ах! ці посередники! Який це народ ємкий, який спритний, всюди їх повно, на кождій стації, у всіх ваґонах, почекальнях, тартаках, млинах, ярмарках! Всі мають заняття, *ніхто з них не просить посади*, вони шукають собі посади у своїх головах, доходять до богацтв своїм власним розумом. Їхні думки проникають далеко, вони все предвиджують наперед, коли що купити, а коли продати можна і коли що подорожіє! Їм навіть вільно по маленьких стаціях залізничих пасти худобу. В глибоких горах здибав я жидівську фіру о одній мізерній шкапині, на котрій паршивий жидок везе по селах повні бочки і міхи огірків. Огірки запарені, пообивані, потовчені, брудні, надгнилі. Жидок станув, люде збіглися, і платять по 3 зол. за копу, і їдять на місци з брудом, прихапцем! Жидок лишень підсміхується, пряче в карман гроші, і каже: „їжте на здоровля!“ — а сам цього товару не взявби у губу!! В другім селі здибую опять такого міняйла, який везе подібні надпсовані незрілі яблока та ріжні витребеньки. Це його перша посада, за котру не платить жадних податків. Від такої посади зачинали теперішні турчанські міліонери Гірти, Ґольдрейхи і прочий леґон. Вони пообсідали найгарнійші кусні найурожайнійшої землі вздовж ріки Стрия, Дністра, Сяну і їх допливів; вони закупили тамошні ліси і завели новомодну панщину, яка богато тяжща від давної. — Вони перебігли наших селян і закупили на парцеляції всі землі Лібіґа. А щоби осягнути свою ціль, — вони платили великі „ребухими“, які о много перевисшали ціну купна, і запанували неподільно на нашій землі, хотяй не співали в пісні: „запануєм і ми браття“!!... — Купили вони ці земельки на те, бо знали, що автохтони, які співають: „запануєм і ми браття“ — будуть на них робити, будуть їм орати, сіяти, гній метати і корови пасти; будуть їм косити сіно за пяту копицю, і будуть перебігатися взаїмно о ласку, щоби Мошко дав їм цю роботу, а за „порукавичне“, що Мошко такий „добрий“, — мусить кождий щасливець скосити Мошкови один морґ вівса, висушити його, звязати і звести. — Як це зробить, має запевнений у Мошка „зарібок“ при сіні на другий рік, і вільно йому буде дивитися через вікно, як Мошкові бахурі засвічують на шабас свічки, застромлюють їх у срібні ліхтарі, ставлять на стіл, а Мошциха кладе на чисту скатерть білі струцлі, солодощі, смажені на маслі пструги, печені курки, індики, гуски, качки і проче. — Опісля оповідають собі „люденькове“ по селі, як то кресно у Мошка на шабасі було, як гарно потім бавилися, як співали, і ніхто пяний не був, хотяй попивали горівку, вино, мід. — В деяких сторонах Бойківщини сільська біднота має ще деякі зарібки по лісах богатої великої фірми Ґодолі, яка закупила добра Лібіґа. Тут виробляється новий тип сільського пролетара, лісового робітника. Цей народець заробляє від 5 до 7 зол. денно. Харчів до ліса достарчає йому цей самий жидок, а що суботи виплачує йому зароблений гріш, відтягаючи собі за харчі. Решту заробленого гроша має цей лісний робітник на неділю! Тоді убраний в райтки, ковнірець і краватку — несе цей гріш до цього самого Мошка на забаву, на музику, на тютюн, пиво ітд. Другим таким збіднілим елементом, що замешкує бойківські гори — це ходачкова шляхта, котра ніяк не хоче позбутися старосвітських поганих навичок. Замешкує вона збитою масою деякі села, як: Комарники, Висоцько Вижне, Матьків, Мохнате, Ільник, Яблонів, Гусне ітд. Тут ніде читальні, ні кооперативи—нема. Ґазета тут рідко заблукає. Зате жидівня обсіла ті села — як саранча. Найліпші клапти землі над Стриєм — все жидівське. В Висоцьку Вижнім в жидівських склепах дістане всего доволі: готові одяги, полотна, сукна, порцеляна, меблі, всяка ґалянтерія дрантевенька; все є, а ціла шляхта — вся у жидівськім кармані.— Шляхта скора до процесів, скаржить навіть до найвищих інстанцій священника, учителя, навіть жандармів. Крім шляхоцької пихи — нема там ніякої національної сзідомости ні чести. Перед війною були це переважно руссофіли, а по Талергофі переконалися, що це зла партія; про Україну не хотять нічо чути, бо їм підчас війни реквірували; найліпше ще —польонофільство, бо пани їм схлібляють, розкидають ріжні польські брошури, закладають „strzelca“, дають кріси, рубашки, і голосять, що вони шляхта, що на них колись хлоп робив панщину, що „шляхціц на заґродзе, рувни воеводзе“! Це шлехті подобається. Хлопа не допустять навіть до гідности провізора церковного, а в деяких селах, як в Гуснім — церква перегороджена дошками на двоє, одна половини для шляхти, друга для хлопів!!! Це в двайцятім столттю!!! — Ця темна шляхта подібна цілком до хлопа своєю нуждою. Їсть рідонький чир вівсяний, ощипок, бульбочку, а ріжняться тим від хлопа, що всі собі взаїмно панькають: Пане Комарницький, пане Височанський, пане Матковський, пане Ільницький.

В деяких присілках села Комарник, хлоп шляхтичеві говорить: „еґомосьць“, шляхтянці: „їймосць“, а дітям: „паничі“! До шкіл ніхто дітей не посилає, бо не в стані, а як котра дитина шляхоцька понюхає трохи письма—це найпридатніщий елемент до винародовлення. Яко примір цього дала шляхта у Висоцьку Вижнім. Один такий осібняк відступив кусник ґрунту під косцюлек і для товаржиства „школи людовей“. Косцюлек цей побудовано для нього, його жінки і чотирох жандармів, а ксьондза будуть спроваджували від часу до часу з німецької кольонії, з Борині, віддаленої 23 кл. Жандарм тут найбільший пан, заступник найвищої влади. Що він напише до влади — це святе. Кождий з них жонатий, має жінку, кількоро дітей, корову. Такому панові кланяються всі без виїмку, йому поможуть, привезуть дров, услужать. Вони часто жонаті з учительками, почтмайстринями; народ наш люблять дуже, бо покірний, спокійний; хвалять, що у наших сторонах служба легка; що між нашим народом їм добре ведеться... В Висоцьку Вижнім відбуваються від часу до часу ярмарки на худобу. Тоді зі всіх сторін зганяють тут велику силу рогатої худоби, коней, свиней... З недалеких місточок як: Лютовиск, Устрик, Турки, Сморжного — жидівня гонить ночами цілі табуни коней і рогатої прекрасної худоби. Комічно виглядають тоді два сільські поліцаї, убрані в австрійську кепі, мадярську стару блюзу, полатані невідомої краски штани, перепоясані ременем, при котрім висить якийсь заржавілий баґнет. Як худобі загрожує яка пошесть, цей поліцай трубить, а коли народ збереться біля нього, прибравши цей публичний сторожміну, в урядовій мові голосить зібраному народові вістку таку: Panowi, bydlu zdycha, prefekt ni kazaw ho puskać na targowicu, starosta tysz zakazaw. — Худоба масти чорної представляється гарно, переважно воли. Корови, помимо красного вигляду, мають незвичайно маленькі вимена і доються дуже скупо. Найбільше три літри молока дають денно. Як хлоп, так і шляхтич про корову не дбає; вона у нього на заднім пляні. Длятого молока і масла між бойками дістати тяжко. Тут булоби поле до попису для „Сільського Господаря“, щоби бойківську корову поставити на належній висоті. Про кружлівки (центрифуґи) тут нічого не чути, бо маленьке вимячко бойківської корови молока не дасть. — Школи, єсли деякі є, переважно одноклясові. В шляхоцьких селах передовсім утраквістичні, в котрих, правду сказати треба, що учать також і по українськи, але передовсім вчать товариської оглади і кожда дитина шляхоцька скаже вже „цалуєн рончки“! і заспіває вам рівнож всі „уржендове песьні“ — як: „не жуцім земі“ ітд. — Поміж дітворою бойківською, так шляхоцькою, як і хлопською—трафляються дуже здібні і розвинені діти, з наклоном до різьби, малярства то що. Задля бідноти і байдужности — пропадають марно. Нема кому такій дитині подати помічної руки, з великою шкодою для розвою бойківського оріґінального стилю. Вартаби подивитися на ті інкрустовані хрести, на ті різблені на дереві плащениці. Здалобися у нас таке товариство, яке малоби на ціли виловлювати такі уталантовані одиниці, підпомагати їх матеріяльно і провадити на властиву дорогу. Це булоби важне патріотичне діло. Звертаю увагу на це нашим відповідальним кругам, як не менше на це, що морвові дерева, сіянки, знаменито ростуть і розвиваються навіть в селах під самою чеською границею. Є надія, що шовківництво може колись тут знаменито розвинутися і поратувати нашого бойка в біді, коли наш „Сіль. Госп.“ — возьметься енерґічно за діло і через своїх відпоручників змусить бойка до інтенсивної праці на полі розвитку молочарства, пчільництва і шовківництва.

Іван Филипчак.

З Польщі і про Польщу.

Польські ґазети і партії вимахують кулаками одні проти других і заповідають, що будуть направду вести завзяту боротьбу в соймі, що повинен зібратися в жовтні на звичайну соймову сесію. Але партії, що ворогують з урядом, не хотять чекати до жовтня і бажалиб, щоб сойм скликано ще перед звичайною сесією, на тзв. сесію надзвичайну в вересні. А закон велить, що коли одна третина послів зажадає скликання сойму, то президент держави має його скликати. Та щож? Навіть партії, які ворожо ставляться до теперішнього уряду, не є всі за скликанням сойму. От напр., коли польські соціялісти, що поборюють теперішний уряд, хотіли внести ще в червні домагання до президента польської держави, аби він скликав надзвичайну сесію сойму, то того домагання не підписали другі партії (вшехполяки), що теж поборюють уряд. Очевидно, що з цього домагання польських соціялістів нічого не вийшло, бо на це, аби таке домаганння було сповнене, треба підписів третини всіх послів. Колиж знова тепер вшехполяки хотіли вислати таке саме домагання скликання надзвичайної сесії на вересень, то знова соціялісти відмовили своїх підписів. Так мабуть й буде, що сойм збереться щойно на звичайну сесію в жовтні. На цю звичайну сесію має прийти уряд з новим проєктом буджету на слідуючий рік. Ворожі урядові польські партії заповідають, що не дадуть своєї згоду на ухвалу буджету. Але тут знова та сама історія, що й попереду. Якби всі вороги уряду пішли разом, то буджет напевно не мігби бути ухвалений. Виглядів однак на спільний виступ тзв. опозиції (польської) є мало, бо вшехполяки заповідають, що будуть бити уряд за це, що не дав можности соймові ухвалити виборчого закона до шлеського сойму, що уряд запродує Польщу Гаріманові, що уряд програв всеціло справу на конференції в Газі та не поробив заходів, аби не дійшло до зміцнення міжнародного становища Німеччини і опорожнення Надренщини. Для польських соціялістів знова справа виборчого закону для Шлеська зовсім не важна, вона їх не пече, концесії для Гарімана вони уважають добрими для польського робітництва, а проти опорожнення Надренщини і перемоги Сновдена на конференції в Газі вони не можуть явно виступети, бо Сновден соціяліст і вони соціялісти; одні і другі належать до спільної міжнародньої орґанізації соціялістичної За те соціялісти є люті на уряд за це, що він мішається до кас хорих, де вони були дотепер господарями. Серед такого розбиття в таборі тзв. польської опозиції, уряд робить собі що хоче і як хоче.

Що чувати в світі?

Рада Союзу Народів, що зібралася ще 30 минулого місяця на наради в Женеві, почала після приїзду політиків з Гаґи, свої праці повним ходом. Так як анґлійський міністр Сновден був героєм і головною фіґурою, на конференції в Газі, так само анґлійський голова ради міністрів Мекдональд звернув зразу на себе увагу цілого політичного світа і присутних делеґатів на засіданню Ради в Женеві. Мекдональд виголосив в Женеві промову, яка матиме великий вплив на дальший хід женевських нарад. В промові своїй виразив Мекдональд велике задоволення Анґлії з приводу цього, що Німеччина приступила до співпраці з іншими державами в межах Союза Народів. Далі заявив Мекдональд, що він буде стреміти всіми силами до того, аби унеможливити повстання збройних конфліктів поміж членами (державами), що входять в склад Союза Народів. Щоби це осягнути, Анґлія зробить все, що лежати буде в її силі, щоби довести до розброєння на морі і суші. Він вірить в те, що справа морського розброєння є на добрій дорозі до користного полагодження, бо і Америка і Анґлія виявляють в тому ділі богато охоти і доброї волі. Приклад Америки і Анґлії в розброєнню на морі потягне за собою розброєння на суші. В справі розброєння на суші піддержує Мекдональд думку Німеччини, а саме, щоби всі члени Союза Народів зобовязалися нищити силою ту державу, яка перша зважиласьби напасти на іншу державу, що є членом Союза Народів. Проти такого зобовязання виступав раньше французький міністр Бріян і проти його якраз було звернене вістрє промови Мекдональда. Так само проти такого зобовязання був попередний (консервативний) анґлійський уряд. В справі охорони національних меншостей сказав Мекдональд, що національні меншости мають право домагатись від держав в яких вони живуть, аби ці держави їх шанували. Німецькі ґазети пишуть, що і в тій справі Мекдональд піддержує давну думку Німців. Заповів далі Мекдональд співпрацю Анґлії в справі господарського порозуміння народів, а кожду спробу наладнання такої співпраці з боку поодиноких народів та держав, Анґлія піддержить всіми силами. Нарешті склав Мекдональд заяву, що в найбліщому часі Анґлія поробить заходи в справі приняття Єгипту до Союза Народів. — Після промови Мекдональда всі були дуже цікаві на промову французького міністра Бріяна, якого хоча не прямо, але посередно зачіпав в своїй промові Мекдональд. Бріян виголосив довгу промову, в якій говорив передовсім про конечність утворення зєдинених держав Европи і про співпрацю всіх европейських держав на полі господарському та економічному. Все те, що говорив Бріян було радше залицянням до Анґлії та її міністра Мекдональда, ніж відповідею на закиди, що їх Мекдональд підніс в своїй промові проти Франції. Просив теж Бріян присутних, щоби вони подали своїм урядам його плян до ширшого обговорення так, щоб на слідуючу сесію могли приїхати делеґати з думками своїх урядів про

Кнут Гамсун.

В ПРЕРІЯХ.

Ціле літо 1887 року працював в величезній фармі, в долині Червоної ріки в Америці. Крім мене було там ще двох Норвежців, десятьох чи двайцятьох Ірляндців, оден Швед і кількох Янкесів. Разом було нас двайцятеро людий, що працювали в тій невеликій секції — частина з соток робітників занятих у фармі.

Зелено-жовті прерії, простиралися безмежно, наче море. Не видко було хатини, крім наших власних ставень і буд до спаня; не росло тут ні дерево на хащ, ніщо — тільки пшениця і трава, куди оком доглянеш. Не було тут і цьвітів, лише подекуди визирали серед пшениці жовті китиці дикої гірчиці, одинокої цьвітки тих просторів. Закон забороняє животіння сій ростині, тож ми виривали її з корінцями, звозили домів і палили.

Птиця тут не буяє у воздусі, не слідно иншого життя крім хвилювання пшениці на вітрі, а одиноким звуком, який ми чули, був невмовкаючий ніколи голос міліонів стрибунчиків — одинокий спів прерій. Як лиш приїхав до нас віз обїздом, лягали ми на животах під ним, щоби бодай підчас їди нарадуватися так пожаданим холодом. Деколи пекло сонце невмолиме. На собі мали ми тільки капелюхи, сорочки, ногавиці та чоботи, нічого більше але й годі було мати ще що, бо можна було стопитися. Коли часом роздерлася сорочка при роботі, сонце пекло крізь дірку, творячи рани на тілі.

В часі збору пшениці працювали ми до шіснайцяти годин денно. Десять жниварок жало одна за другою, день-у-день на тім самім поли Коли оден чотирокутник зжато переїздили ми з машиною на другий і клали його також. І так дальше і дальше — десять людий поступало за машинами, вяжучи снопи. А на кони з револьвером в кишени і оком на кождім місци сидів наставник, наглядаючи нас. На день утомлював два коні. Наколи що попсувалося, пр. трісла машина наладжував або велів відставляти домів. Часто випадало йому їхати кудись далеко від нас, а що доріг жадних не було, отже мусів кругом крутитися серед пшениці, аж коні вкривалися піною.

Як настав вересень і жовтень, була ще велика спека в день, за те ночі були дуже студені. Чи раз примерзали ми порядно? А особливо спання було нам все замало; бувало й так, що буджено нас о третій досвіта, коли ще зовсім було темно. Нагодувавши коні і себе, їхали ми добрий шмат дороги на призначене нам місце до роботи, а доперва, коли розвиднілося, могли бачити, що маємо робити. Розкладали ми огонь на стогови пшениці, щоби розтопити оливу, якою мащено машину; при сій нагоді самі огрівалися дещо. Однак се трівало всего кілька мінут, бо треба було сідати на машини.

Не обходили ми ніяких свят, неділя схожа була на понеділок. За те в часі слоти, коли не було що робити, засідали ми в буді, устроювали собі „касино“, балакали і висиплялись.

Був з нами один Ірляндець, який мене в почині дуже зацікавив. Господь знає, чим він передше занимався. В часі слоти лежав, читаючи повісти, які спроваджував собі. Був се стрункий, гарний, около трийцятишестилітний мущина, говорив приємно, а умів також по німецьки.

Прийшов до фарми в шовковій сорочці та завсігди працював у шовкових сорочках. Як тільки одна подерлася, надягав нову. Не був ємкий в роботі, не посідав „дару“, однак був інтересний.

Звався Еванс.

У обидвох Норвежців не було нічого надзвичайного. Один з них утік, немогучи подужати в праці, другий витревав.

В часі молочення старалися ми о місце як найдальше від машини. Курява, терпіття, пісок сипалися, наче сніжна метелиця із усіх її щілин і лопат. Через пару днів був я в самім огни, відтак попрохав наставника, щоби переніс мене кудиинде; згодився. Дав мені гарне заняття в поли, де я мав бути при ладованю возів. Не забув оказаної йому мною таки ще з початку в вічливости.

А було се так:

Я мав мундурову блюзу з лиснiючими ґузиками, яка остала мені ще з часів коли я ще був трамваєвим кондуктором в Чікаґо. Та блюза і сі на причуд лиснiючі ґузики сподобалися наставникови, який був справдішним дітваком на точці строю; сього тут в преріях не стрічав я майже нігде. Одного разу заявив я, що йому радо дам блюзу; хотів мені за неї заплатити і питався, кілько жадаю, однак я жертвував йому її безінтересовно, тож він заявив, що є мені вельми вдячний. По скінчених жнивах замітивши, що не маю в чім їхати, дав мені за неї иньшу зовсім майже нову блюзу.

З того часу, коли моя робота полягала на накладанню пшениці на вози, нагадую собі одну пригоду.

Моїм товаришем в роботі був Швед у великих чоботах, з холявами на ногавицях. Ми мали спільно ладувати. Йому робота прямо горіла в руках, годі було настарчити йому снопів. Наганяв мене заєдно та наганяв, аж се стало мене в кінци сердити, бож я старався робити що змога.

Кожда купка пшениці складалася з вісьмох снопів; звичайно бралося по одному на раз і подавалося на віз — я почав брати по чотири. Закидав його снопами і прикрив ними. Та ось в однім такім ладунку, який я післав Шведови, була гадюка, яка й зсунулася йому до холяви чобота. Знечевя чую пронибаючий крик і бачу, як Швед зіскакує з воза, а з одної холяви вистає йому темно цяткована гадюка. Не вкусила його, а при зіскакуванню висунулась йому з чобота і неначе лискавка помчала в поле. Пустилися ми на здогін за нею, та годі було її подибати... Коні запряжені до воза тремтіли переполошені.

Тоді заключили ми умову, що від тепер робити мемо з більшим поміркованнєм і що я буду йому подавати лише по одному снопови на раз, як давнійше. Так ми орали і сіяли, косили та збирали сіно, жали і косили пшеницю — нарешті покінчивши, мали дістати заплату.

Веселі на душі, з грішми в кишени, пустилися ми до найблизшого в преріях місточка, щоби сісти на залізницю, яка мала нас завести на схід. Наставник товаришив нам, одітий в блюзу з лиснiючими ґузиками; хотів випити з ними на пращаннє.

Хто не брав участи в такім пращанню юрби робітників, сьому годі уявити собі, яка то буває страшна піятика. Тому що, кождий ставить свою чергу, випадає по двайцять чарок на голову. Ошибавбися однак, хто думавби що на тім конець; між нами були джентельмени, що хотіли ставити по пять черг. А хай Господь сохранить господаря „стору“, який хотівби унеможливити таке надужиття, його сейчас викинулиби ізза ляди. Така ватага літних зарібників нищить усе, що їй стає на дорозі — вже при пятій чарці накидає свою власть і від сеї пори править у шинку як сама хоче. Місцева поліція є безпомічна, тож скомпановується з ватагою та пє разом з нею. Йде гра, бійка, крики — принайменше зо дві добі з ряду.

Для себе взаїмно були ми дуже сердешні. Протягом літа бувало всіляко з тою нашою любовю, але тепер, при розлуці, забувалося про все. В міру питя ширшали нам серця, ми частувалися майже падаючи з ніг, а почування наші кидали нас взаїмно в обійми. Кухар, який був старою, пригорбленою людиною з жіночим голосом та не мав заросту, звірився перед мною серед щикавки, що й він є Норвежцем, а причиною задля якої не дався пізнати, була загальна погорда Янкесів для Норвежців. Часто густо чув, як балакав я про нього з тим Вальдрес в часі обіду, розумів кождісеньке слово, однак тепер хай то піде в забуттє, бо ми оба козарлюги. І він „уродився з гордих синів старої Норвеґії“ в Жаві 22 липня 1845 року. Тому повинні ми стати друзяками і партнерами, поки в устах наших гомонить норвежське слово. Серед обіймів заприсягли ми собі з кухарем досмертну дружбу. Усі стискалися, майже душачися в зелізних обіймах та гуляли з утіхи.

Починалося звичайно питанням

— Що пити будеш? Тут нема нічого відповідного для тебе!

По сім йшли ми самі за ляду, глядаючи чогось найсмачнійшого, забирали з найвищої полиці прекрасно етикетовані фляшки, які стояли там тільки для прикраси, наливали і випивали, платячи страшні суми.

Еванс був найгірший. Його послідна шовкова сорочка подобала на лахман, її ясні краски заблякували від сонця і дощу, а рукави були неможливо підрані. Але й він з достоїнством зажадав черги. Виглядав, наче володар цілого вишинку, ба! цілого світа. Ми, прочі, платили за чергу кругло по три доляри. Еванс запитав, чи не мігби дістати пару черг по шість долярів.—В сій нужденній буді — говорив він — нема нічого достойного тих, в чім товаристві я тут находжуся. Тоді якраз сходили з найвищих полиць отсі особливші фляшки.

З незрівнаною сердечністю викликав мене на бік, стараючись намовити, щоби я з ним мандрував у ліси Вісконсіне, де-би ми цілу зиму рубали дрова на палевиско. Наколи тільки заосмотриться в нові сорочки, пару сподень і кілька нових книжок, то поманджає в ліс, — оповідав — і остане там до весни. Відтак пошукає собі опять заняття в преріях. Від дванайцятьох літ ділив свій час між ліс і прерії, а так уже до сього звик, що воно йшло тим ладом вже само з себе.

Коли я поспитав, що спонукало його до такого життя, не розповів мені — як се звичайно роблять пяні — довгої, жалісної історії, лише одним, одиноким словом зазначив: обставини!

— Які? — спитав я.

— Обставини! — повторив. І не

справу творення зединених держав Европи. Після офіціяльної промови заповів Бріян, що він скличе до Женеви представників всіх европейських держав на приватну нараду до себе. Метою цеї наради буде підготовка ґрунту під заснования окремого европейського союза держав. В той спосіб хоче Бріян шахувати Америку.

Большевики до недавна йшли війною проти всіх своїх внутрішних ворогів, яких називали „контреволюціонерами“. Перерізали і вистріляли всіх хто під руки попав, а не міг виказатися доброзичливим відношенням до большевиків. Не стало „контреволюціонерів“, почали большевики гризтися поміж собою. За останних кільканайцять місяців одні большевики, так звані сталінівці вистріляли, всадили в тюрми, або вислали на заслання десятки тисяч таких же самих як і вони большевиків, але непогоджуючихся на політику Сталіна, а приналежних до такзваної групи троцкістів. Цілий ряд визначних і заслужених для большевицької революції типів на чолі з Троцьким викинув Сталін поза межі С.С.С.Р. називаючими їх в додатку злочинцями і шкідниками большевизму. Щойно тепер стало відомим, через що Сталін усунув від всякої влади найбільшого по Леніні большевицького вожаку — Бухаріна. Бухарін був провідником такзваного третого інтернаціоналу, а через те був духовим керманичем світового большевицького руху. Показується, що Бухаріна усунули Сталінівці через те, що він уважав цілий плян большевицький „пятілетки“, упромисловлення С.С.С.Р. коштом селянства, додаткове оподаткования хазяйновитого селянства („кулаків“), — за безглузде діло, яке не поведеться. На це звертав Бухарін увагу Сталінови. а коли Сталін не слухав рад Бухаріна то він став публично проти него виступати та став вязатися з Троцьким. Бухарін зневірився в можливість переведення на практиці большевицьких теорій у внутрішній політиці, а передовсім в справах рільництва, зневірився теж в можливість викликання світової революції, як це думалося большевиками в початках їхньої побіди на Сході Европи. Через те Бухарін був в останних часах за залишенням надій на світову революцію і за піддержкою у внутрішній політиці хазяйновитого селянства („кулаків“), бо він уважав, що не можна нищити підстав своєї економічної сили, якою є власне хазяйновите селянство. За це все дочекався він від Сталінівців імені єретика і зістав прогнаний з Кремля — осідку теперішної влади С.С.С.Р. Сталін переміг Бухаріна сьогодня, а завтра хтось другий переможе Сталіна. На це не треба буде довго ждати. — В Большевії намножилося в останних часах безліч релігійних сект. Деякі з них були ще за царських часів, а деякі повстали вже за большевицької влади. Деякі старі секти, як наприклад такзвані старовіри майже зовсім зникли, а на їх місце прийшли десятки нових сект дрібніщих. На приклад в околицях горішної Волги начислюється около 20 ріжних дрібних сект релігійних. Більшість їх визнав не одного Бога, а кілька богів і складає кождому з них криваві жертви з домашних і диких звірят. Кажуть навіть, що приносять тим своїм богам жертви в людях. Словом — так практикують, як за поганських часів. Цікава секта це так звані „скопци“. Ця секта повстала ще за царя Александра І. але тоді она не мала стільки визнавців, що зараз. Опанувала ця секта кільканайцять сіл цілковито. Осередком секти є село Черкісово під Москвою. Люде там живуть в таких хатках як 100 років тому назад, носять такий самий старий одяг, а в кождій хаті мусить бути 7 або 13 жінок і оден мущина. Вірить ця секта, що благословенство Боже може зійти на людину лише тоді коли вона дасть себе скаструвати, а жінки обовязково мусять вирізати собі груди. Большевики до цього приглядаються і з такими варіятами є в найбільшій згоді. Не менше цікавою є секта „распутінівців“. Ті знова вірять в те, що треба як найбільше грішити, бо коли людина є великим грішником, може наступити велике прощення і розгрішення. Великих грішників називають распутінівці „святими грішниками“. Зближена до сеї секти є секта Інокентія. Люди цеї секти збудували собі „рай“ в той спосіб, що викопали довгі і страшно позакручувані хідники в землі, а над цим збудували щось в роді церкви. Що вони в тих підземних норах виправляють, невідомо. Самого Інокентія хтось отруїв і секта тепер як вівці без пастиря. Здається, що покинули свій „рай“. Віджила теж секта „духоборів“ і богато інших сект віджило і нових повстало серед большевицького „раю“. Добре співали большевикам одеські батярики: „ой яблучко, куди ти котишся...?“

Німеччина угодою, яку заключено в Газі, зискала те, що буде платити о 500.000 міліонів марок річно менше, як платила дотепер. До того Франція, Анґлія і Бельґія зобовязались забрати своє військо з німецького краю над рікою Реном. Правда, зобовязалась Німеччина платити що року два міліярди марок воєнної контрибуції, але від цего тягару сподіється Німеччина як не увільнитися, то бодай його облекшити. Бувший німецький канцлєр Вірт, котрий також брав участь в конференції в Газі, заявив, що Німеччина підписала, що єї сини і внуки будуть платити по два міліярди котрибуції, але ледви чи сини і внуки, які ще не народились, схотять платити. Тай мав рацію Вірт, коли таке говорив. А говорив це Вірт отверто, бо чув силу в Німеччині. Нині Німеччина така сильна своїм розумом і спритом, що будить подив в инших державах, які стараються тепер о приязнь Німеччини. Доказом свого розуму і сприту дала своїм літаком „Ґраф Цепелін“, який в 21 днях облетів цілий світ. З тих 21 днів, тільки 12 днів летів, а 9 днів перебув на стаціях, щоби сконтролювати машини, чи добре функціонують, набрати ґазів, поживи і тд. Цей лет прославив Німеччину на цілий світ.

В Австрії приготовляються події, які доведуть до зміни державного ладу. Як ми вже писали, соціялісти запанували у Відні і зачали вести таку партійну господарку, що обурили проти себе всі инші верстви населення, а особливо селянство. Колиж в серпні, соціялісти довели до стрілянини в місцевости Льоренцен — ціле населення Австрії стало домагатись, щоб змінити конституцію, так аби держава була звільнена від соціялістичної господарки. Це завдання хоче перевести орґанізація „Гаймвери“. В останніх часах селянська орґанізація „хлопський союз“, який має 100.000 членів ухвалив злучитися з „Гаймверою“. Також найвизначнійший політик австрійський, бувший канцлєр, о. Зайпель виступив як явний прихильник „Гаймвери“. Це так налякало віденських соціялістів, що вони забажали „угоди“ зі своїми противниками, щоб приспати „Гаймверу“. Обіцяли навіть пустити в дубину віденського посадника (бірґермайстра), як-що прийшлоб до угоди. Але „Гаймвера“ знає, що соціялісти хотять тільки приспати угодою своїх противників і тому заявила, що соціялісти передовсім мають зго дитися на зміну конституції, а як вони на це не згодяться, то австрійський сойм буде розвязаний. Зміна конституції мусить бути переведена. Отсе є гаслом „Гаймверів“.

Чехословаччина. В місті Брні на Моравах зістала відкрита велика виставка промислу, рільництва і торговлі. Відкриття виставки започаткував промовою чехословацький президент Масарик. Він сказав між іншим: „Вертаю власне з маневрів чехословацької армії. Приїзжу до Брна на виставку промислу і культуру і зовсім не уважаю, щоби маневри армії перечили або не були в згоді з ось цими маневрами праці. Світова війна навчила нас, що війни в майбутньому, будуть війнами цілих держав і цілих народів. На полях битв боряться не лише жовнірі, але і промисловець і рільник. Якийсь промисловець анґлійський сказав, що упромисловлення світа зробить війни в будучому неможливими. Ні! Війни будуть і далі вестися між народами лише вони прийматимуть ріжні нові форми“... Щасливі Чехи, що мають такого тверезого і розумного президента.

В Палестині анґлійське військо привернуло спокій, але ледви чи він довго буде, бо ненависть між Арабами а жидами — велика. Убиті і ранені є по обох сторонах, і то по жидівській стороні не богато більше, як по арабській. Це ще більше розярило Арабів і жидів. Та положення жидів далеко гірше, бо їх мало: на 630·000 Арабів є 120 000 жидів. Не уважаючи на це, жидівські провідники кажуть, що Палестина мусить бути жидівською. У відповідь на це Араби заявляють, що ніколи не допустять до того, щоб їх випихано з землі, на якій вони мешкають близько 2000 літ. А погрози Арабів є поважніщі як жидівські, бо за Арабами стоять їх земляки, що мають свої власні держави (королівство Геджасу і Нейжду, незалежна держава Ірак, Трансйорданія і Емен). Правда, ці держави є під опікою Анґлії, але всеж вони держави і Анґлія мусить з ними поважно числитися і тому не може зовсім стати по стороні жидівській. Тому Анґлія тут веде політику на два фронти: обіцяла жидам в р. 1917 деклярацію Бальфура, що вони мають право в Палестині (побіч Арабів) утворити своє національне огнищи. Жиди зрозуміли це так, що Палестина має стати жидівською і жиди мають панувати. Але та сама Анґлія в р. 1915 обіцяла також Арабам самостійність державну і дійсно утворила вище згадані арабські держави. Цеї самостійности домагаються також Араби в Палестині. Отсе і довело до крівавих сутичок Арабів з жидами — обі сторони спустили собі кров, а Анґлія тепер лад заводить між ними. Хто знає, чи Анґлія не робить це з розмислом, щоб Арабів тровити жидами, а жидів—Арабами. Бо коли Араби мають за собою перевагу чисельну і поміч своїх земляків в сусідних краях — то жиди мають богатих банкирів і найбільші ґазети світа. А це також сила.

Греція лякається турецького зброєння. Грецькі ґазети нарікають, що Туреччина призначила на потреби армії 70 міліонів фунтів тур., підчас коли на освіту визначено тільки 8 міліонів фунтів. Турецькі воєнні кораблі і літаки безнастанно маневрують коло острів на еґейськім морі, які то острови належать до Греції. Тому грецькі ґазети підозрівають Туреччину, що вона хоче загорнути під свою владу ті острови, а легко їй це прийде, бо деякі острови лежать близько турецького побережа. Греція не може зброїтись так як Туреччина, бо є бідніща і дуже задовжена через програну війну, яку вела з Туреччиною. До того Туреччина під владою свого диктатора Кемаля-паші так обновилася і скріпилася, що чується на силах відібрати Греції всі острови, які донедавна належали до Туреччини, а тепер належать до Греції.

Всячина.

Вп. Др Степан Дмоховський переніс свій дентистичний заклад з Перемишля до Львова [вул. Сикстуська ч. 35.]. Як лікар-дентист — мав п. Др С. Дмоховський широку славу на західних окраїнах і як фахівець, — не мав собі рівного в Перемишлі, збогачуючи своє знання подорожами до заграничних дентистичних закладів. В місяці липні і серпні ц. р. знову перебував в Берліні, щоб познакомитися з найновіщими здобутками дентистичної техніки. Тому з жалем прощає Його Перемишль, де своєю практикою — здобув собі велике признання не лиш серед Українців, але і серед Поляків та жидів. — Обоє пп. Дмоховські брали живу участь в громадянськім життю, працюючи в тутешніх товариствах, а з окрема в „Рідній Школі, де п. Дмоховський був через кілька літ головою, а Його п. Дружина була головою „Союза Українок“ і вела кооперативу торговельну, яка повстала старанням „Р. Шк.“ і „С. Укр.“ Тому через виїзд пп. Дмоховських громадянське життя Перемишля — понесло велику втрату.

Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові (ул. Чарнецького, 24) просить нас помістити слідуючу оповістку: „З нагоди видатного доповнення п. дром Богданом Барвінським музейного альбому українських діячів, великою збіркою портретових фотографій (біля 200 штук) із спадщини по свойому батькови бл. п. радн. Олександру Барвінськім, просимо уклінно присилати музеєви старі нові і фотоґрафії українських наукових, політичних та громадянських діячів. Богато таких інтересних портретових знимок є по старих родинних альбомах нашої інтеліґенції, а Науковому Товариству часто годі найти у Львові одну — другу фотоґрафію, потрібну доконче для зілюстровання чергових праць та публікацій по історії нашого культурно-історичного життя. На знимках — по змозі великих та виразних — належить подавати імя дотичної особи, найважніші дані до до її діяльности та бодай приблизно час зроблення фотографії. Музей приймає радо гакож всякі інші побутові, етнографічні та топографічні знимки наших аматорів-фотографів, у яких подибуються часто прямо мистецькі річи. — *Др Яр. Пастернак*.

Звертається увагу на оголошення Аптики Баєра.

Про X. Запоріжські Іґрища в Перемишлі і про свято „Сільського Господаря“ — напишемо в слідуючому числі.

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця: 39-40; Жито: 22.50—23; Ячмінь: 18·50—19·50; Овес: 19·50—20; Кукурудза: 26·50—27 50; Горох пів Victoria: 45—50; Горох полевий: 32—35; Сіно: 7—8; Солома прасована: 4—5; Гречка: 26—27; Лен 64—66; Огруби житні: 14·25—14·75; Огруби пшеничні: 15.50—16; Каша гречана: 55—57; Каша ячмінна 38—39; Пенцак: 36—37; Мак синий: 135—130; Мак сивий: 115—125.

ПОЗІР!

Пшеницю до затрутя на пільні миши — о найвисшій процентовій силі, так в більшій як і в найменшій скількости — за предложенням посвідки від начальника відносної громади принимає

Аптика під „Звіздою“

в Перемишли вул. Франц. 24.

КІНО „РЕДУТА“ вул. Костюшки (Нар. Дім) найновіща програма від дня 12. вересня — **СИЛА ПЕРЕД ПРАВОМ.**

Новинки

ДО ВІДОМА ДИРЕКЦІЇ ПОЧТ. До нашої редакції надійшов лист висланий місяць тому назад з Перемишля до Коломиї. Лист цей висланий перемиським купцем до редакції „Українського купця“ в Коломиї зайшов аж до Букарешту і з відтам вернув назад до Перемиля. Може би Дирекція почт поінформувала свій персонал де лежить Коломия. Бо коли такий альфабетизм панує на тутешних почтах, то не можна потім дивуватись, коли почтові урядники інших країв думають, що Варшава лежить в Азії.

ГРУШКИ НА ВЕРБІ. Пословиця про „грушки на вербі“ якої люде досі уживали на означення чогось неможливого, вже втратила свою сила. Бо ось одному професорови — природникови удалося прищепити грушку на вербі і верба ця зародила цього року дві, малі що правда грушки. Бачимо з цього, що все на світі можливе.

ТАКОЖ ВОЛОДАР — В Европі істнує невеличке князівство Ліхтенштайн, що лежить в Альпах між Австрією і Швайцарією. Ціла держава обіймає заледве 12 тисяч, а її столиця Вадуц яких півтори тисячі мешканців. Недавно ліхтенштайнська „держава“ мала сензацію. На її престол „вступив“ новий пануючий князь Франц І. після недавньої смерти свого старшого брата. Новий монарх приїхав з жінкою з-за кордону. Його вдячні „піддані“ ставились майже в повному числі на його привитання, дзвонили дзвони, а по горах горіли святочні огні. „Володар“ був дуже врадуваний парадою, але збирається відразу виїздити з жінкою за кордон. Сидіти в своїй столиці трохи за нудно.

КУДИ ВИБЕРЕТЬСЯ ТЕПЕР „ҐРАФ ЦЕПЕЛІН“? — Після короткого відпочинку, по славних трудах перелету довкруги земського ґльобу — вибереться „Ґраф Цепелін“ на пропаґандову протипольську подорож на Горішний Шлеськ і Поморя. Такі відомости подає, за німецькими ґазетами, львівський „Дзєннік Львовскі“.

БОГАТОМОВНА СТАТИСТИКА. Польська ґазета „Дзєннік Львовскі“ подає таку відомість: „На протязі квітня і травня — повінчалося у Львові 27 грекокатоликів і 217 римокатоликів. Греко-кат. (хлопці) дуже липнуть до римокатоличок, а римокатолики не мають охоти звязуватись з грекокатоличками. На 27 грекокатоликів, оженилися з Польками аж 11 Українців, а на 217 римокатоликів, оженилося з Українками лише 8. Нешлюбних дітей уродилось, за час згаданих двох місяців, у Львові 147.

ЧИ ЦЕ НЕ „КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ“? Кричали большевики на цілий світ, що робітникам належиться право на семигодинний день праці та, що настановлення восьми і більше-годинного дня праці — це „контрреволюція“. А ось сам большевицький уряд носиться з проєктом змінити дотеперішний семигодинний день праці на восьмигодинний. Цікаво, де є границя для московського лицемірства?

ЦІКАВИЙ ВИПАДОК трафився в Болгарії недалеко Софії. Авто на якому їхав болгарський голова ради міністрів Ляпчев наїхало нещасливо на селянський віз. Селянин дуже розлютився, що йому перекинувся віз, витягнув револьвер і став стріляти до Ляпчева. Коли шовер авта сказав селянинові, що він стріляє до президента міністрів, селянин став втікати та його зловила поліція. На приказ, однак, Ляпчева, селянина пустили на волю.

ПОВІНИ в Болгарії, Югославії та Греції. Великі дощі, що впали в тих сторонах спричинили великі повені, які потягнули за собою жертви в людях і майні.

добув я з нього вже більше нічого.

Бачив я його пізніще, вечером в компатці, сумежній, з шинком, як він грав в жереб. Еванс програвав. Був дещо пяний. Коли я увійшов, показав мені кілька паперців, кажучи:

— Маю ще гроші, диви!

Деякі радили йому залишити гру; один з його земляків, Ірляндець, назвицем — О'Брієн, звернув йому увагу, що тих грошей буде йому треба на дорогу. На се Еванс розсердився.

— Ні, на дорогу мусиш ти мені позичити — сказав.

О'Брієн відказався та вийшов.

Се збентежило Евенса. Поставив усьо, що мав і програв. Зніс це зі споком. Закурив папіроску і усміхаючись, обізвався до мене:

— А ти позичиш мені на дрогу?

Я був запоморочений обскурним вином з найвисших полиць, тож розіпняв блюзу та подав Евансові калитку з усім, що було в ній. Зробив я се на це, щоби йому показати, як радо позичу йому на подорож і призволив йому, щоби взяв собі сам, кілько йому треба. Глянув на мене і на пулярес. Заволоділо ним дивне зворушення — він відчинив і побачив, що це було ціле моє майно. Коли знов глянув на мене, я махнув головою. Він це хитання головою порозумів фалшиво, думав, що даю йому все.

— Спаси-бі! — сказав.

І на мій страх поставив мої гроші, та почав грати опять.

В першій хвилині хотів я протестувати, однак дав спокій. Хай вживає собі гроші на дорогу, як йому по нутру — подумав я. — Та якби почав програвати, решту відберу йому.

Та Евенс уже не програвав; неначе нечайно отверезів, грав швидко і певно. Довіря оказане йому, в присутности стільки товаришів — переобразило його. Сидів випрямований і мовчаливий на бочці з вина, яка йому служила рівночасно за стіл, ставляв і згортав виграні. Коли програв, ставляв подвійно; таким робом програв тричі з ряду та за кождим разом подвоював ставку, аж на останку забрав усьо. Потім поставив пять долярів, заявляючи, що як тепер виграє, то перестане грати.

Програв, — отже грав дальше. По якій годині звернув мені мій пулярес з грішми; в часі грання числив уважно. Сам мав тепер пачку банкнотів. Грав дальше. В тім наразі поставив усьо, що мав. Шепіт перейшов між видцями, які стояли кругом і стежили за ходом гри. Еванс обізвився:

— Чи програю тепер, чи виграю — перестану.

Виграв. І встав.

— Прошу мені виплатити — сказав.

— Завтра — відповів банкир. На нині не маю. На завтра постараюся.

Евенс згодився:

— Гаразд, нехай буде завртa.

Коли ми мали виходити, увійшло кількоро людей. Несли якісь потрощені костомахи. Се був Ірляндець, О'Брієн, котрий не хотів Евансові позичити грошей на дорогу. Якраз переїхав його зглізничий поїзд, що віз пшеницю; відтяв йому обидві ноги, одну навіть високо при самім уді. Уже не жив — вийшов з шинку і в темряві попав під колеса поїзду. Тіло покладено на землі та прикрито...

Ми лягли де хто міг; дехто таки на долівці в самім шинку. Вальдресенець і я знайшли собі в місточку якусь шопу. Рано побачили ми Еванса, як ішов вулицею.

— А що, дістав свої гроші? — спитав Вальдресенець.

— Ще ні — відповів. — Я був у полі та викопав яму для нашого товавиша.

Поховали ми О'Брієна за місточком в скрині, яку подибали ми під якоюсь хатою. Тому що тіло було обтяте, пака показалася доволі довгою. Не співали, ні відправляли ми молебенів, але зійшлись всі і стояли хвилю з відкритими головами. На сім відправа скінчилася.

Коли Еванс прийшов по виграні гроші, показалося, що хитрий банкир — утік. І це приняв Ірляндець з таким самим спокоєм, як усьо. Мав ще богато грошей: міг купити собі білєт і сорочки, сподні і книжки. Отже був засмотрений на зиму.

Ми остали в місточку до вечера слідуючого дня і випили майже все, що було в шинку. Богато витратилося до сотика, а що не мали за що купити собі навіть білєта, тож закрадалися до товарових возів, де запорпувалися в пшеницю. Однак старий, горбатий кухар, Норвежець із Жави, вийшов на тім погано. Йому повелося щасливо всунутися в пшеницю, але не міг видержати і почав своїм жіночим голосом виспівувати якісь гидкі пісні. Подибали його та викинули. Однак показалося, що мав доволі грошей, аби купити білєти навіть нам усім.

Розсіялися ми на всі сторони. Вальдресенець замешкав в якімсь місті в Міносоціє, кухар помандрував на захід над Тихий океан, — а Еванс мабуль ще до тої пори ходить у шовкових сорочах і розкидає грішми. Що літа йде на прерії, де збирає пшеницю, а на зиму мандрує в ліси Вісконсіне та рубає дрова. Таке життя веде; може воно рівно добре, як кожде інше.

ЗАМОРДУВАВ ЖІНКУ В СНІ. В селі Чижовичах, мостиського повіту забив селянин Огородник свою жінку сокирою підчас цього як жінка спала. Душегубця арештувала поліція.

ЖІНКА ЗАМОРДУВАЛА СВОЙОГО ЧОЛОВІКА. На луці біля села Подлуби, яворівського повіту найшли трупа Андрія Мушака убитого якимсь тупим знаряддям. Показалося, що убийства доконала жінка Мушака, Юстина.

ДРУГИЙ ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ мавби на підставі закону відбутися в 1930 році. Не відомо чи він відбудеться, бо, як обчисляють, переведення перепису малоби коштувати 5—6 міліонів золотих, а такої суми нема вставленої до цьогорічного буджетового прелемірара.

БРАТ ПОСТРІЛИВ БРАТА. В Монастирисках бавився втятим російським крісом Карло Косовський, а напроти нього сидів брат Іван. Карло так неосторожно маніпулював коло кріса, що кріс вистрілив а куля убила напроти сидячого Івана.

ХОТІВ ДІЙТИ ДО ВЕЛИКОГО МАЄТКУ один обманець і замість здобути собі його працею задумав дістати його оригінальним помислом. Він розписав до 53 тисяч богатих Американців і Анґлійців листи такого змісту: „Перебуваю в страшній нужді, без надії на поміч. Звертаюся до Вашого доброго серця, хоча я Вас не знаю і прошу позичити мені 16 фунтів штерлінґів на протяг шістьох місяців. Не можу Вам дати іншої ґварантії на зворот, як лише моє слово чести. Ходить мені о ратовання життя особи, яку я дуже люблю. Маю 20 років і силу до праці, але я зарабляю дуже мало. Потребую грошей дуже скоро. Благаю Вас, возьміть під увагу моє незавидне положення і прошу Вас дуже дайте відповідь на мій лист“. Показалося, що цей дотепний чоловік-обманець заплатив 2100 австр. шілінґів за написання 53 тисяч листів, 750 шіль. заплатив адресовому бюрови за доставу 53 тисяч адресів богатих анґлійців і американцтв, а 900 шіль. заплатив одному урядникови, який на протязі трох місяців від рана до ночі виписував дуже гарним, каліґрафічним письмом адреси згаданих богачів.

НАЙДОРОЩІ І НАЙДЕШЕВШІ МІСТА. Польський уряд статистичний подає такі відомости про дорожнечу в містах: Хліб житний питльований (1 кільоґрам) коштує найдороще в Варшаві і Катовицях (48 сотиків), а найдешевше в Лодзі і Бидґощі (43 сотики); хліб пшеничний (1 кґ.) найдороще в Вильні (1. зол. 30 сот.), найдешевше в Варшаві (92 сот.); мука пшенична (1 кґ.) найдороще в Варшаві і Вильні (95 с.), найдешевше у Львові (80 сот); каша ячмінрна (1 кґ.) найдороще в Катовицях (76 сот.), найдешевше в Кракові (65 сот.); риж найдороший в Бидґощі (1·50), найдешевший в Сосновці (98 сот.); масло несолене (1 кґ.) найдороще в Катовицях (7·00), найдешевше в Вильні (5·50); яйця (1 штука) найдороще Катовицях (24 сот.), найдешевше в Вильні (16 с.); мясо волове (1 кґ.) найдороще в Катовицях і Бидґощі (3·60), найдешевше у Львові (2·50); мясо вепрове (1 кґ.) найдороще в Катовацях (4·00), найдешевше в Льдзі і Вильні (3·00); солонина солена (1 кґ.) найдороще в Сосновці (4·08), найдешевше в Познані (3·80); картофлі (1 кґ.) найдороще в Бидґощі (20 с.), найдешевше у Львові (10 сот.); цукор (1 кґ.) найдороще у Львові (1·80), найдешевше в Лодзі і Познані (1·60).

РАБІН РАБІНОМ — А ГРОШІ ГРІШМИ, — так собі поміркували жиди, що були присутні в варшавській синаґозі підчас наглої смерти 80-ти літного рабіна з Палестини. Коли він, в часі молитви, помер — кинулися жиди на нього та зняли з нього халат і навіть білля, в яких мало бути зашито 5·000 фунтів штерлінґів і 30·000 долярів. Очевидна річ, що ті, що халат і одіж здіймали — мусіли знати про той рабінівський маєток. Поліція стала шукати за справниками рабунку, але досі зуміла відобрати лише около 2 тисячі долярів і 120 фунтів штерлінґів. Поліція довідалася, що палестинський рабін приїхав до Варшави шукати собі жінки, яка далаб йому потомство, бо хоч він вже був чотири рази жонатий, то не мав щастя до такої жінки, яка далаб йому сина.

ДИВНІ РІЧІ. — Дня 16. мин. м. улаштували читальні „Просвіти“ в Губичах, Тустановичах та Глуковій вечерниці. В кілька годин після цього, як вечерниці почалися — прийшла під будинок читальні в Губичах банда якихсь опришків з Волянки, в числі до 35 душ, та захотіла й собі „pobawić się“. Коли їх не впущено на салю — опришки відійшли від будинку і стали його обстрілювати, викликуючи цим великий переполох та замішання серед гостей, бо кулі падали аж до салі. Діялося це під боком постерунку, який не чув цеї одногодинної стрілянини. Подібні облоги цього самого вечера мали місце ще і в двох других вище згаданих селах, а нікого досі ні не прилапали, ні ніхто про те „nie słyszał“. Дивні річі.

СТРАШНА ПОВІНЬ В ЮГОСЛАВІЇ. Полудневу частину Югославії навістила страшна злива серед ночі. Ріки виступили з берегів і залили величезні простори піль, сіл і міст. Місто Скопле ціле під водою. Вода потягла за собою богато жертв в людях. Ратунок перед повінню був дуже утруднений, бо повінь прийшла нагло і серед ночі.

ОПЕРАЦІЯ НА КОРАБЛІ. Жінка посла з Вашинґтону, пані Бриттен, вибралась кораблем Левастен до Анґлії. Та по дорозі нагло захоріла на недугу сліпої кишки і лікарі корабля мусіли перевести операцію. На час операції, яка тревала годину, здержано корабель. Пані Бриттен вже приїхала до Анґлії здорова.

ВІЙНА ГАДЮК. Після останнього сильного зелетрусу в Персії показалося цікаве явище. Із щілин у землі, що потворилися від землетрусу, почали вилазити тисячами гадюки двох ріжних родів. Гадюки почали між собою завзяту боротьбу. Сильніші порижали слабших в такою жадобою, що богато з них подусилось, бо не могли проковтнути своїх ворогів.

ТАЄМНИЧЕ ДУШЕГУБСТВО НА ПАСОВИСКУ. В Камяній горі, равського повіту напав на Семка Дунича невідомий справник і так сильно вдарив його чимось тупим в голову, що Дунич на місци впав трупом.

СТРАШНИЙ МАШИНОВИЙ КРІС (КУЛЕМЕТ) Австрійський винахідник Мекенікс — винайшов машиновий кріс, котрий має стріляти около тисяч разів на одну секунду. Винахід перебрало австрійське правительство.

МІСТО ЗАПОРОЖА (за царських часів Александірвск), яке лежить на південь від Дніпропетрівска (давнійше, Катеринослава) має бути перемінене на велике місто. До 1933 року має воно стати морською пристаню через поглибння Дніпра від Чорного моря до Запоріжа.

СВЯТОКРАДСТВО В СТРЕПТОВІ, повіту Камінка Струмілова. Якісь темні опришки закралися в ночі до місцевої церкви та вкрали зі шкатулки 40 зол., та 180 австрійських корон в сріблі.

ПЯТЬ ГОСПОДАРСТВ ПІШЛО З ДИМОМ. В Волиці теребовельського повіту загорілися недавно забудовання Петра Атаманюка. Причиною пожару було неосторожне обходження з огнем Атаманюка, котрий з папіроскою пішов на стрих і там кинув недокурок. Від огня згоріло пять господарств з забудованнями.

ПОРАХУНКИ НА СЕЛІ кінчаться у нас звичайно дуже сумно. От наприклад в селі Михайлівцях повіту Дрогобич напав Петро Хомин на хату Василя Ґреляка і стрілявши кілька разів поранив три особи, що находилися в хаті.

НЕДУГА СПЛЯЧКИ В МІСТІ ЛОДЗІ. В останніх днях лікарі завважили кілька випадків страшної недуги сплячки, такзваної недуги „гейнемедіна“.

ВИНОСЯТЬ ЗБРОЮ І АМУНІЦІЮ З КАЗАРМ. З військових казарм в Стольні на Познанщині виніс хтось серед ночі 6 скринок набоїв. Над раном найдено ті скринки і того що їх виніс з казарми в стозі сіна, що стояв недалеко казарм. Показалося що зловлений називається Стефаник, по національности Білорусин, що служив в війську в Стольні. В цьому самому часі хтось забрав на вартівні кріси і не відомо де їх дів. Цілу варту арештовано.

ЗАСУДИЛИ ПСА НА КАРУ СМЕРТИ. Один анґлійський суд засудив цими днями на смерть пса, що покусав богато шкільних дітий, напав на трох дорослих людий і одному з них страшно покусав ногу. Властник цього небезпечного звіра плакав ревними сльозами, як тільки почув присуд на свого любимця і надармо благав судову владу, щоби цим разом дарувала ще кару псови, який є його найкращим приятелем. Але суд не змяк.

СКІЛЬКИ КОШТУВАЛА КОНФЕРЕНЦІЯ В ГАЗІ. Газька конференція пожерла на протязі 22 днів один міліон голяндських ґульденів. Ця сума є приблизно пятою частиною тої суми, за котру сварилися між собою більш як три тижні заінтересовані держави.

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКІ ПОВСТАННЯ НА УКРАЇНІ. Большевицькі ґязети з Київа подають вісти, що в околиці Білої Церкви прийшло до завзятого бою між відділами ДПУ а узброєними частинами українських націоналістів під командою отамана Веременка. Ці частини нападали успішно на протязі двох місяців на радянські інституції. Відділам ДПУ вдалося розігнати українські частини, при чому арештовано 15 осіб, по більшій части ранених в бою. Решта війська отамана Веременка скрилася в лісах біля Білої Церкви. — В ночі з 31 серпня на 1 вересня чути було гарматну стрілянину в околиці Ямполя. Здогадуються, що це большевики „втихомирювали бунт“. В околиці Акермана перейшли Дністер три інжинери з фабрики літаків в Одесі. Вони розказують, що у селян грабують большевики збіже для війська, а населення терпить голод. В Одесі голодне населення нападає на військові склади з харчами. В богатьох місцях на Україні йдуть бої поміж селянами-повстанцями і большевиками.

СПЛЯЧКА В ЯПОНІЇ. В Токіо вибухла епідемія сплячки, яка прибирає дуже гострі форми. Дотепер є 200 випадків цеї недуги. Число її зростає з кождим днем. Процентово число смертних випадків високе.

СМАЖИВ ҐРАНАТУ В ОГНІ. Робітник Галєндій, що був занятий при реґуляції Дністра в Єзуполі, знайшов підчас праці невистрілену ґранату і кинув її в огонь, цікавий, що то вийде з того смаження ґранати в огні. Сам відійшов в сторону і чекав. Коли ґраната довго не вибухала, Галєндій зблизився до огню і власне в тій хвилині, як він став розгортати попіл, ґраната вибухла відриваючи йому руку і ранячи його тяжко майже на цілому тілі.

НЕ МАЛИ ЛІПШОЇ РОБОТИ парубки з Ілинець, повіт Снятин та почали поміж собою бійку. Сили були нерівні, бо проти одного Осипа Вакальника станули братя Томяки і Луковецькі. Вакальника так стовкли згадані братя, що він в недовзі помер від ударів. Тепер будуть убийці роздумувати в тюрмі над тим чи не краще булоб занятись якоюсь путньою роботою, ніж вбивати товариша і тратити час і здоровля в тюрмі як звичайні душегубці.

ПОЇЗД НАЇХАВ НА ФІРУ. На рампі біля стації Марківка, повіт Коломия, наїхав потяг на фіру Михайла Семедюка зі Слободи Рунґурської. З пяти осіб що були на возі, дві є тяжко ранені а один кінь забитий.

ДІТИ ПРИЧИНОЮ ПОЖАРУ. В неділю 1. вересня загорілося господарство Онуфрія Басалиґи зі Стецевої, снятинського повіту. Пожар перекинувся скоро на інші господарства, а жертвою пожару впало 5 мешкальних домів, 2 стодоли і по одній стайні, шопі та хліві. Згоріло при цьому 140 кіп збіжа, кількадесять фір конічини та соломи, дерева овочеві, плоти то що. Причиною пожару була забава огнем дітей Басалиґи.

ПОЛЬОВАННЯ НА ПОЛІЦАЯ. На передмістю Городенки устроїв собі якийсь незнаний справник польовання на поліцая Антона Яксоняка. Куля перейшла через живіт поліцая на скрізь. Заряджено поліційну погоню за розшукуванням справника.

ПАЛОМНИЦТВО ДО СВ. ГРОБУ ВІДЛОЖЕНЕ. Папа відраджує паломникам відбувати цього року звиджування св. Землі, бо в Палестині як відомо дуже непевний тепер час. З цього догадуються люде, що не скоро буде в Палестині спокій.

Як треба прати вовняну одіж?

Завсігди в зимнім або найвище літнім розчині RADIONU. Вовняні річі не вільно терти, вистарчить добре витиснути, потім виполокати, легко видусити і висушити, розкладаючи на полотні. Для вовняної білої чи кольорової одежі є ідеальним середником до прання

RADION

ДИВНІ ТОПІЛЬНИКИ. — Недалеко села Залуже, володимирволинського повіту, виловлено в ріці Бузі дівчину-топільницю, якої не розпізнано. На другий день виловлено біля села Устєлуга тіло жінки, Наталії Лубінської. Показалося, що попереднього дня виловлена дівчина — була дочкою Лубінської. Невідомо досі, чи вони поповнили самогубство, чи зайшов нещасливий випадок.

ЗАСИПАНИЙ ГЛИНОЮ — ОНІМІВ. Селянин Донецький, з Котова, пов. Бережани, копав глину так неосторожно, що глина засипала його. Люде збіглися і відратували Донецького, але він, в наслідок сильного нервового стрясення — втратив мову. Коли привезли його до бережанського шпаталя і стали застрикувати ліки на успокоєння нервів — Донецький відзискав мову.

ЩЕ ОДНІ ФАЛШІВНИКИ ОДНОЗОЛОТІВОК. — Поліція викрила в Бохні, біля Кракова, фабрику нових однозолотівок, а присутного в тій “фабриці“ фальшівника — арештувала. З „фабрики“ забрано ріжне знаряддя, форми, металі, піч до топлення металів і богато готових вже однозолотівок. Кажуть, що згаданий фальшівник пустив в обіг богато виробів своеї „фабрики“. Треба уважати, аби не дати впхати собі в руки фальшивих грошей.

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

Іван Герасимович; **На трівогу! Основи української нації загрожені.** Львів 1929. Накладом „Рідної Школи“. — 152 ст., 16⁰. Ціна не подана. — Книжка ся написана автором, який близько звязаний з роботою „Рідної Школи“ і якого болить занепад нашого приватного шкільництва... Автор зібрав докладний стан нашого шкільництва перед війною — по 1926 рік і тепер. Порівняв з шкільництвом інших національностей; вказує на наші хиби і дає влучні і доцільні поради для ратовання нашої укр. школи та її молоді. Сама назва книжки „На трівогу“ говорить про зміст сієї цінної книжки. Читач знайде в ній все, що лише потрібно: захоронки, нищі, середні, фахові і високі школи, та їх матеріяльний стан. Приводить закони і розпорядки мініст. і кураторії. Дає правні поради у всіх ділянках шкільництва і вкінці подає взори жалоб, заяв, подань і рекурсів. — Поминаючи це, що видала сю книжку „Рідна Школа“,— є обовязком кожного громадянина її придбати. Горячо рекомендується кожному прочитати її, аби мати поняття про стан нашого шкільництва. Віримо, що зворушить вона найтвердшого і ліпше популивуть жертви в оборону одної з найважніщих позицій нашої Нації. До річі, ця книжка цими лише днями, заходами укр. Нар. репрезентації, звільнена від заборони продажі. — *Л. Б.*

Надіслане.

Купець-кавалер, 28 літ пізнає панну в тім-же віці, в цили матримоніяльній, яка допоможе йому до відкриття торговлі. Неанонімові зголошення враз з фотоґрафією слати до Адміністрації „Укр. Голосу“ під „купець“.

Протези штучних ніг і рук для калік по ампутації.
Бандажі для усунення пропуклини в пахвині, мошниці, черева і пупка.
Черевні опаски для ослаблених і обірваних жінок.
Ортопедичні ґорсети проти горблення. Ґумові панчохи проти жиляків на ногах.
М. Л. ПОЛЯЧЕК в Самборі 20.
Цінники даром. Цінники даром.

Др. Михайло Кос
лікар очей (окуліст) ординує
в Перемишлі, вул. Міцкевича 11.
(в почтовім будинку).

Ратуйте свою цілорічну працю!
ВАЖНЕ ДЛЯ РІЛЬНИКІВ!
ПІЛЬНІ МИШІ!
АПТИКА БАЄРА В ПЕРЕМИШЛІ ріг ул. Міцкевича і Колієвої, на підставі спеціяльної концесії, без осібного позволення Старостова, приймає пшеницю до труття мишей. Труття перепроваджується дуже сумлінно, доказом сего є численні признання.

Др. Іванна Вітошинська
ординує в діточих і внутрішних недугах
в Перемишлі, вул. Миколая 6
(бічна Чарнецького).

ДЕНТИСТ
Казимир Блюй
виконує всілякі роботи технічно-дентистичні, а заразом
БЕЗБОЛІСНЕ ВИРИВАННЯ
І ПЛЬОМБОВАННЯ ЗУБІВ.
ПЕРЕМИШЛЬ. РИНОК 3 (дім п. Шанцера).

ПАРЦЕЛЯЦІЯ
подільска земля (чорнозем)
в дуже догіднім положенню, по умірковaній ціні в сплатах після умови, сейчас до набуття. Зголошення та запити про близші інформації і услівя слати під „ПОДІЛЬСЬКА ЗЕМЛЯ“, до нашої Адміністрації.

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію
в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії
бл. п. дра Т. Кормоша.

Реальність мурована, крита бляхою, двофронтова, електричне світло, мурована ледівня на 120 фір леду, 50 метр. від ринку в Самборі з великим склеповим льокалем, в котрім від 25 літ міститься вишинк всяких спіритусових трунків пива, меду і тд. з 8 вільними покоями є сейчас з вільної руки до спродажі. Реальність та надається до якого будь підприємства чи торговлі. Відомости уділяє Ґустав Сікора, Самбір.

ЛІКАР
Др. Роман Несторович
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37/II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія.
Кварцева лямпа.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

СТОМАТОЛЬОҐ (Дентиста)
Др. Мед. С. Фельзен
Специяліст хороб і хирурґії
устної ями, зубів як також
- ОРТОПЕДІЇ ЩОК. -
ПЕРЕМИШЛЬ,
ВУЛ. ФРАНЦІШКАНСЬКА Ч. 37.
(Площа на Брамі). :-: Тел. Nr. 125.

НА СЕЗОН ШКІЛЬНИЙ
поручає:
прибори, друки і книжки шкільні
приймає замовлення на спортові приладдя.
Піллєрсдорф Ілля
Перемишль Ринок 15.
(давніще ШВАРЦ).

СКЛЕП ГОСПОДАРСЬКО МОЛОЧАРСЬКИЙ фірми
К. Ярошевич
Перемишль, Дворського 5
поручає що-дня свіже, повне урядово провірюване молоко, солодку і квасну сметану, кремівку, десерове і кухонне масло, сири та яйця. Всякі артикули споживчі, як кава, цукор, муку
по цінах конкуренційних.

Домагайтесь найдобірніших папірців до курення
„КАЛИНА“
з фабрики кооперативи
„Будучність“ в Тернополі.

КОЖНИЙ ОСВІЧЕНИЙ ЧОЛОВІК А ОСОБЛИВО МОЛОДІЖ ОБОХ ПОЛІВ ПОВИННА ЗНАТИ
„Правила доброго поведення“
(Bon ton).
Ця книжка написана проф. Л. Бачинським, обіймає 120 великих сторін і 60 ілюстрацій і коштує 3 зл. Набути можна у всіх книгарнях. Наша молодь, наші Соколи і Луговики і Пластуни повинні памятати, що лишень людоїди, дикуни і варвари не потрібують знати правил доброго поведення.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.